

KONGELIG RESOLUSJON

Helse- og omsorgsdepartementet
Statsråd: Bent Høie

Ref.nr.:
Saksnr.: 19/1044
Dato: 10. april 2019

Forskrift om endringer i forskrift 22. november 2010 nr. 1466 om stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land og forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller Sveits ved Storbritannias uttrede av Den europeiske union

1 Innledning

Den britiske regjeringen informerte EU formelt 29. mars 2017 om at Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland, heretter kalt Storbritannia, ønsker å tre ut av EU. Dette var et resultat av folkeavstemningen om fortsatt britisk medlemskap i EU avholdt 23. juni 2016, hvor et flertall i det britiske folket stemte for å forlate unionen. I henhold til traktaten om den europeiske union artikkel 50 har partene to år på å bli enige om vilkårene for uttredelse. Fristen for uttreden har blitt utsatt til 12. april 2019 ved midnatt norsk tid.

EU og Storbritannia meddelte 14. november 2018 at de hadde kommet til enighet på teknisk nivå om innholdet i en avtale om Storbritannias uttreden fra EU. Utmeldingsavtalen inneholder en overgangsperiode ut 2020 som også kan forlenges med ett eller to år ved enighet mellom partene. Avtalen er godkjent av EU-statene, men er ikke godkjent av Storbritannia. Dersom Storbritannia slutter seg til utmeldingsavtalen, skal Storbritannia behandles som om landet fortsatt var medlem av EU frem til 1. januar 2021.

For å avhjelpe uheldige konsekvenser dersom Storbritannias trer ut av EU uten en utmeldingsavtale, er det også fremforhandlet en avtale mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som innebærer at borgere fra Island, Liechtenstein og Norge som har benyttet seg av retten til fri bevegelighet før Storbritannia trer ut av EU, samt deres familiemedlemmer, i all hovedsak får videreført de rettighetene de har etter EØS-avtalen. Tilsvarende gjelder for britiske borgere og deres familiemedlemmer, som har benyttet seg av retten til fri bevegelighet i en av EØS/EFTA-statene før Storbritannias uttreden. Avtalen omfatter blant annet trygdekoordinering etter forordning 883/2004 (trygdeforordningen), herunder regler som skal sikre personer nødvendige helsetjenester når de bor eller oppholder seg i en annen EØS-stat enn den kompetente stat.

Gjennomføringen av avtalen mellom EØS/EFTA og Storbritannia krever lovgivning og avtalen anses også som en sak av særlig stor viktighet. Regjeringen har derfor innhentet samtykke til

inngåelse av avtalen i medhold av Grunnloven § 26 andre ledd. I Prop. 45 LS (2018-2019) Lov om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og samtykke til inngåelse av avtale om ordninger for borgernes rettigheter mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia som følge av Storbritannias uttreden fra Den europeiske union og EØS-avtalen, foreslo regjeringen at Stortinget skulle samtykke til inngåelse av avtalen. Stortinget har den 14. mars 2019 samtykket i inngåelse av avtalen, jf. Stortingsvedtak 440.

I Prop. 45 LS (2018-2019) ble det videre foreslått en hjemmel som vil gi Kongen adgang til å fastsette forskrifter om forhold som berøres av at Storbritannia trer ut av EØS-avtalen. Bestemmelsen vil bare bli brukt dersom Storbritannia trer ut av EU uten den fremforhandlede utmeldingsavtalen med EU. I en slik situasjon vil det ikke være en overgangsperiode, og det vil derfor være nødvendig å fastsette tiltak som må være i kraft ved Storbritannias uttreden, hittil fastsatt til 12. april 2019.

Stortinget fattet den 14. mars 2019 lovvedtak i samsvar med regjeringens forslag.

For å sikre forutberegnelighet for behandlingen av saker og dermed legge til rette for en mest mulig ordnet uttreden har Helse- og omsorgsdepartementet vurdert om det er behov for regulere utfasingsregler og overgangsregler som følge av Storbritannias endrede status. Departementet mener det er behov for å regulere en utfasingsbestemmelse i forskrift om stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land, som er gitt med hjemmel i folketryktdloven § 5-24 a. Videre ser Helse- og omsorgsdepartementet behovet for en overgangsordning for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra Storbritannia for å ivareta de som utdanner seg i Storbritannia og som startet utdanningen med en forventning om å få sine yrkeskvalifikasjoner godkjent etter reglene i yrkeskvalifikasjonsdirektivet.

2 Rett til stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land

Som nevnt inneholder den fremforhandlede avtalen mellom Storbritannia og EØS/EFTA en videreføring av rettigheter til helsetjenester som følger av trygdeforordningen for norske borgere som bor og/eller arbeider i Storbritannia på tidspunktet for Storbritannias uttreden av EU og deres familiemedlemmer. Avtalen sikrer også at norske borgere og deres familiemedlemmer som på tidspunktet for Storbritannias uttreden av EU enten har påbegynt behandling eller har fått eller søkt forhåndstillatelse til å gjennomføre planlagt behandling i Storbritannia etter trygdeforordningen artikkel 19 og 20, får fullført helsebehandlingen og dekket behandlingsutgiftene på samme måte som i dag.

Avtalen gir tilsvarende britiske borgere som bor og/eller arbeider i Norge på tidspunktet for Storbritannias uttreden av EU, og deres familiemedlemmer, fortsatt rett til å få dekket helsetjenester etter reglene i trygdeforordningen. Britiske borgere og deres familiemedlemmer, som på tidspunktet for Storbritannias uttreden av EU, enten har påbegynt behandling eller har søkt forhåndstillatelse til å gjennomføre planlagt behandling i Norge etter trygdeforordningen artikkel 19 og 20, rett til å få fullført helsebehandlingen i Norge.

Avtalen om borgeres rettigheter som er inngått mellom EØS/EFTA–statene og Storbritannia bidrar således til en avklaring av rettsforholdene knyttet til retten til helsetjenester etter trygdeforordningen. Norges dekning av behandlingsutgifter for norske borgere og deres familiemedlemmer som har rett til å få helsetjenester i Storbritannia vil skje over folketrygdens budsjett. Det foreligger etter departementets vurdering ikke behov for en nærmere regulering av dette. Videre vil det følge av forskrift 16. desember 2011 nr. 1255 om helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i Norge at pasienter som omfattes av en gjensidighetsavtale som gir rett til helsehjelp har rettigheter etter pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 2. Departementet ser derfor ikke behov for en ytterligere regulering av britiske borgeres rett til helsetjenester som følger av avtalen.

I forskrift 22. november 2010 nr. 1466 om stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land er det gitt regler om refusjon av utgifter til helsetjenester som er mottatt i et annet EØS-land. Etter Storbritannias uttreden fra EU og EØS, vil forskriften ikke kunne brukes som grunnlag for å få dekket utgifter til helsetjenester som mottas i Storbritannia.

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 4. oktober 2018 på høring forslag til lov- og forskriftsendringer som følge av Storbritannias uttreden fra EU og EØS. I høringsnotatet ble det foreslått utfasingsregler for dekning av utgifter etter den nevnte forskriften. Forslagene i høringsnotatet bygget på forutsetningen om at det ble undertegnet en utmeldingsavtale med en overgangsperiode. Det ble foreslått at pasienter som har påbegynt behandling i Storbritannia før utløpet av overgangsperioden skulle få dekket utgiftene frem til helsehjelpen er avsluttet. Det ble vist til at denne løsningen også lå til grunn for utmeldingsavtalens bestemmelser om dekning av utgifter etter trygdeforordningen. Videre ble det foreslått at pasienter som hadde fått utstedt forhåndstilsagn etter § 9 a i forskrift om stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land før utløpet av overgangsperioden, skulle få dekket utgiftene for den helsehjelpen som forhåndstilsagnet gjelder.

I høringen støttet Helsedirektoratet den foreslåtte løsningen. KS understreket at det er nødvendig å sikre norske borgeres rettigheter til refusjon av utgifter til helsetjenester i Storbritannia, men at det også var nødvendig å sikre at norske kommuner og fylkeskommuner får betalt for britiske statsborgere som får allmennlegetjenester, fysioterapitjenester, jordmortjenester og tannhelsetjenester i Norge. Det var ingen andre høringsinstanser som uttalte seg om forslaget.

Helse- og omsorgsdepartementet mener det foreligger et behov for å avklare skjæringstidspunktet for dekning av utgifter etter den nevnte forskriften og foreslår at det legges til grunn samme løsning som ble foreslått i høringsnotatet. Det foreslås således at pasienter som har påbegynt helsehjelp i Storbritannia før Storbritannia trer ut av EU, skal få dekket utgifter frem til behandlingen er avsluttet.

Videre foreslår departementet at pasienter som har fått utstedt forhåndstilsagn for helsehjelp i Storbritannia etter forskriftens § 9 a før Storbritannias uttreden, skal få dekket utgifter til den helsehjelpen som forhåndstilsagnet gjelder.

Den foreslåtte bestemmelsen skal bare få anvendelse dersom Storbritannia trer ut av EU uten utmeldingsavtale som etablerer en overgangsperiode mellom EU og Storbritannia. Med en overgangsperiode menes en fastsatt tidsperiode hvor partene er enige om at Storbritannia fortsatt i all hovedsak skal behandles som om de fortsatt er medlem av EU, se nærmere omtale i Prop. 47 LS (2018-2019). Ved en slik avtale utsettes virkninger av at Storbritannia trer ut av EU til etter utløpet av overgangsperioden. Det vil derfor ikke være behov for regulere utfasingsbestemmelser før ved utløpet av overgangsperioden.

Det foreslås som følge av dette en ny § 15 i forskrift om stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land. Hjemmel for bestemmelsen vil være lov 29. mars 2019 nr. 9 om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union § 1.

3 Godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra Storbritannia

I høringsnotatet 4. oktober 2018 ble det foreslått at personer som har søkt om godkjenning etter forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller fra Sveits innen utløpet av overgangsperioden skulle behandles etter reglene i forskriften. Ingen av høringsinstansene hadde innspill til dette. For å sikre klarhet og forutberegnlighet rundt behandlingen av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra Storbritannia, der søknad er mottatt før tidspunktet for uttreden, men ikke ferdig behandlet på dette tidspunktet, foreslår departementet at regler for behandlingen av disse søknadene forskriftsfestes. Helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra Storbritannia som har fått autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning før Storbritannias uttreden vil beholde godkjenningen etter Storbritannia uttreden av EU. I helsepersonelloven § 57 er vilkårene for tilbakekall av autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning nærmere regulert.

Helse- og omsorgsdepartementet har videre, i likhet med andre departementer som har ansvar for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, funnet behov for en overgangsordning for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra Storbritannia. Det foreslås at personer som er i utdanning på det tidspunktet Storbritannia trer ut av EU og personer som starter sin utdanning i perioden fra Storbritannias trer ut av EU og til og med 31. desember 2019, skal bli godkjent etter reglene i kapittel 2 og 3 i forskrift om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller fra Sveits.

Overgangsordningen omfatter som nevnt personer som er under utdanning ved Storbritannias uttreden av EU. I tillegg gjelder det personer som startet sin utdanning før den datoen, men som har et midlertidig opphold i utdanningen på grunn av sykdom, på grunn av at han eller hun har fått barn i utdanningsperioden, eller på grunn av funksjonshemming. En person er under utdanning selv om selve undervisningen er ferdig, men hvor endelig eksamen ennå ikke er gjennomført. Det vil også gjelde i tilfeller der yrkesutøvelsen er betinget av en endelig godkjenning og denne ikke er gitt vedkommende, f.eks. der vedkommende har tatt endelig eksamen før Storbritannias uttreden, men hvor registreringen i aktuelt register eller godkjenning ennå ikke er gjennomført. Departementet vil presisere at personer som har gjennomført endelig eksamen og fått eventuell godkjenning i Storbritannia før uttreden ikke omfattes av overgangsordningen.

Utdanningen regnes som startet fra og med den datoen undervisningen starter. Studenter som er innvilget utsatt oppstart, for eksempel på grunn av sykdom eller på grunn av at han eller hun har fått barn i perioden, vil anses for å ha startet utdanningen på det tidspunktet undervisningen ordinært starter opp. Overgangsordningen vil ikke gjelde for personer som har søkt, fått tilbud, har takket ja eller inngått avtale om studieplass, men ennå ikke har startet undervisningen før 31. desember 2019.

Forskriften bygger på yrkeskvalifikasjonsdirektivet og søker har rett til autorisasjon dersom søker har bestått eksamen som er anerkjent etter avtale om gjensidig godkjenning. Etter Storbritannias uttreden av EU vil det ikke lenger foreligge en avtale med Storbritannia om gjensidig godkjenning. Forslaget til overgangsperiode vil således innebære unntak fra kravet i helsepersonelloven § 48 a. Overgangsordningen vil gjelde en begrenset personkrets og vil være av midlertidig varighet. Det er hjemmel til gjøre et slikt unntak i lov 29. mars 2019 nr. 9 om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union § 1 andre ledd.

Det foreslås at overgangsperioden gjelder til og med 31. desember 2029. Overgangsperioden vil dermed ta høyde for lengre utdanningsløp og at søkere kan bli forsinket under utdanningen på grunn av ulike forhold som for eksempel sykdom eller barn.

Den foreslåtte bestemmelsen skal bare få anvendelse dersom Storbritannia trer ut av EU uten utmeldingsavtale som etablerer en overgangsperiode mellom EU og Storbritannia. Med en overgangsperiode menes en fastsatt tidsperiode hvor partene er enige om at Storbritannia fortsatt i all hovedsak skal behandles som om de fortsatt er medlem av EU, se nærmere omtale i Prop. 47 LS (2018-2019). Ved en slik avtale utsettes virkninger av at Storbritannia trer ut av EU til etter utløpet av overgangsperioden. Det vil derfor ikke være behov for å etablere en overgangsordning før ved utløpet av overgangsperioden.

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår som følge av dette et nytt andre og tredje ledd i § 2 i forskrift om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller Sveits, med hjemmel i lov 29. mars 2019 nr. 9 om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union § 1.

4 Ikrafttredelse

Det fremgår av den foreslåtte forskriften at bestemmelsene bare får anvendelse dersom Storbritannia trer ut av EU uten utmeldingsavtale som etablerer en overgangsperiode mellom EU og Storbritannia. Dette innebærer at bestemmelsene i forskriften kun får anvendelse hvis og fra dette tidspunktet inntreffer. Departementet foreslår derfor at forskriften kan tre i kraft straks.

5 Administrative og økonomiske konsekvenser.

I dag refunderes utgiftene til behandling i Storbritannia. Forslaget vil således ikke føre til en økning i utgiftene. Helse- og omsorgsdepartementet legger videre til grunn at det vil være et begrenset omfang av tilfeller hvor behandlingen er påbegynt i Storbritannia før Storbritannias uttreden av EU og hvor behandlingen fortsetter etter uttreden. Dette gjelder særlig

kostnadskrevende behandling som sykehusbehandling. Det er for hele 2018 kun vært innvilget tre søknader om refusjon av utgifter til sykehusbehandling i Storbritannia etter reglene i forskrift om stønad mottatt i et annet EØS-land. Helfo har kun behandlet 93 søknader om forhåndstilsagn i hele EØS/EU i 2018. Det må videre antas at det er et svært lavt antall saker hvor det er utstedt forhåndstilsagn til behandling i Storbritannia før Storbritannia trer ut av EU og hvor behandlingen mottas etter uttreddesdatoen. Det må derfor antas at de økonomiske konsekvensene knyttet til utfasingen av rettighetene vil være begrenset og vil kunne dekkes innenfor de ordinære budsjettammene. Etter Helse- og omsorgsdepartementets vurdering vil forskrifter som klargjør rettstilstanden ved Storbritannias uttredd fra EU og EØS, bidra til administrative besparelser.

Forslaget om overgangsordninger for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner vil ikke innebære merutgifter. Søknader fra søkere med yrkeskvalifikasjoner fra Storbritannia behandles etter dette regelverket i dag. Det vil imidlertid være mindre administrativt krevende å behandle søknadene etter regelverket som gjelder for søkere med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller Sveits enn regelverket som gjelder for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits. Overgangsordningen vil dermed kunne bidra til administrative besparelser.

Helse- og omsorgsdepartementet

t i l r å r

Forskrift om endringer i forskrift 22. november 2010 nr. 1466 om stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land og forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller Sveits ved Storbritannias uttredd av Den europeiske union, fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.

Forskrift om endringer i forskrift 22. november 2010 nr. 1466 om stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land og forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller Sveits ved Storbritannias uttreden av Den europeiske union

Hjemmel: Fastsatt ved kgl. res. 10. april 2019 med hjemmel i lov 29. mars 2019 nr. 9 om overgangsregler mv. ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union § 1. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet.

I

I forskrift 22. november 2010 nr. 1466 om stønad til helsetjenester mottatt i et annet EØS-land skal ny § 15 lyde:

§ 15 Dekning av utgifter til helsehjelp ved Storbritannias uttreden av EU og EØS

Det ytes stønad til dekning av utgifter etter forskriften her for helsehjelp som er påbegynt i Storbritannia før Storbritannias uttreden av EU og inntil den påbegynte helsehjelpen er avsluttet. Det ytes også stønad til dekning av utgifter etter forskriften her for helsehjelp som mottas i Storbritannia i samsvar med forhåndstilsagn etter § 9 a for Storbritannias uttreden av EU.

Første ledd kommer til anvendelse dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale som inneholder en overgangsperiode.

II

I forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller Sveits skal § 2 nytt andre og tredje ledd lyde:

Forskriften gjelder for behandling av søknader som er sendt før Storbritannias uttreden av EU fra søkere som har tilegnet seg yrkeskvalifikasjoner i Storbritannia. Forskriften kapittel 2 og 3 om autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning mv. gjelder tilsvarende ut 2029 for personer som er under utdanning i Storbritannia ved Storbritannias uttreden av EU eller som starter sin utdanning i Storbritannia i løpet av 2019.

Andre ledd kommer til anvendelse dersom Storbritannia trer ut av EU uten en utmeldingsavtale som inneholder en overgangsperiode.

III

Forskriften trer i kraft straks.

